

Szerkesztői Iroda

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecskere-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felolós szerkesztő: Somfal János.

Nagybecskerek, 1916.

XIV. évfolyam, 205 szám.

Csütörtök, szeptember 7.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — — 14 K
Nekyedévre — — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
: : detési irodák. : : :

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. n. 5 órákor

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentései. —

Háborunk Romániával.

A románok kiűrtették Dobrudzsát. — A bolgár miniszterelnök nyílt kozata.

A légi támadások Románia ellen. — Tizenkétezer román fogoly.

— A mai nap hírei. —

Ujdobrudzsa kiűrtése.

Budapest, szept. 7. A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Ideérkezett szófiai hivatalosan megerősített hírek szerint, a román kormány Ujdobrudzsát kiűrtette. A román hatóságok Ujdobrudzsa elhagyásánál az összes falvakat felgyújtották s a bolgár lakosságot bántalmazták. Palunába háromezernél több menekült bolgár érkezett. A kegyetlenkedések fokozzák a bolgár csapatok barci kedvét

A román csapatok nehézségei Erdélyben.

Budapest, szept. 7. Mint a Petit Parisiennek Bukarestből sürgönyzik: A erdélyi román csapatok nagy hiányt szenvednek az utánpótláshoz szükséges járművekben, ami gátolja az előnyomulást.

A bolgár miniszterelnök a helyzetről.

Budapest, szept. 7. A Kölnische Zeitung munkatársa beszélgetést folytatott Radoszlavov bolgár miniszterelnökkel, aki a többek között a következőket mondotta a helyzetről:

— Miként dobudzsai előnyomulásunk mutatja, Bulgária katonailag erős s elérkezett az óra, amelyben Románián á régi számadásokat be kell hajtani. A kormány négy napos hallgatását bizonyos stratégiai okok tették szükségessé. A bolgár miniszterelnök tovább bizalommal szólott a helyzetről, amely eddig Ujdobrudzsa legnagyobb részének az ellenségtől való megtisztítását eredményezte. A görög kormánnyal szemben — mondotta a miniszterelnök — be kell várni az eseményeket. A miniszterelnök a háboru mostani szakaszát az utolsónak mondja és olyannak, amely meghozza a központiak végső győzelmét.

A Zeppelinek pusztításai Romániában.

Budapest, szept. 7. Az Esti Ujságnak jelenti a román határról:

A Zeppelinek Brassó irányából indultak Bukaresthez, ahová két óra alatt értek. A Zeppelineknek különösen az első

támadásuk volt borzalmas hatása s a boulevardul Elisebeta s a boulevardul Carol palotásoraiban okoztak szörnyű pusztítást. Cotroceniében egyetlen ház sem maradt épen. Filianes vesutálló-mása romokban hever. A léghajókra hevesen tüzeltek, de eredménytelenül. A román kormány a várható gyakori légi támadásokra való tekintettel azt tervezi hogy az állami hivatalokat és az ország székhelyét Jassyba áthelyezi.

A román dunai kikötővárosok kiűrtése.

Budapest, szept. 7. Mint Szofiából sürgönyzik, a magyar és osztrák monitrok pusztító támadásainak hatása alatt, Galacot, Turnu-Magurelet és Giurgiut polgárilag kiűrtették.

Négyszáz ezer román operál Erdély ellen.

Budapest, szept. 7. Szentpétervárról sürgönyzik:

A Ruszkij Invalid című katonai lap szerint Erdély ellen négyszáz ezer román katona operál.

Egy másik szentpétervári jelentés szerint az első foglyokat Bukarestbe szeptember 1-én szállították be. Számuk háromszáz volt, köztük negyven német katona.

A németek és bolgárok előnyomulása. — 12 ezer román fogoly.

Budapest, szept. 7. Az Est jelenti:

A dobudzsai frontról érkezett hírek igen kedvezően hangzanak. Azok a német-bolgár csapatok, amelyeknek balszárnya Tutrakán várának hét erődjét elfoglalták, észak felé előnyomulva, a román hadsereget a Dunához szorítják és közelednek ezen vidék leghatalmasabb várához Szilisztrához.

Budapest, szept. 7. Szofiából érkezett magánjelentések szerint, a bolgár-német csapatok Dobrudzsában elfoglalván Tutrakán erődét, tizenkétezer román foglyot, köztük két tábornokot ejtettek.

A háborus parlament.

Az adójavaslatok. — Megint zárt ülés.

Budapest, szept. 7. A képviselőház ma délelőtt Beöthy Pál elnök elnöklésével ülést tartott.

Az ülést 11 órákor nyitotta meg az elnök s folytatják a nyilvános vállalatok kereseti adójáról szóló javaslat tárgyalását.

A javaslatához ma elsőnek Ábrahám Dezső függetlenségi képviselő szólalt föl, aki elfogadja a javaslatot.

Ezután megszakították az adójavaslatok vitáját s az elnök jelenti, hogy az ellenzék részéről zárt ülést kértek, amit az elnök elrendel.

Az ülés folyik.

A nyugati harcok.

Budapest, szept. 7. Berlinből sürgönyzik: A német nagy főhadiszállás jelenti:

Tegnap az angolok és franciák 28 hadosztálytal támadtak Ginchy falu s a dellvillei és beuzi erdők ellen. A német lövészek és géppuskások nem tudták megérteni, hogy a francia századparancsnokok miért ültek lóra, a német árkok ellen intézett támadásnál. Clery falu romjait feladtuk. A franciák és angolok a legsúlyosabb támadást Barleux, Berny és Chilly között elterülő állások ellen intéztek. Valamennyi támadást teljesen visszavertük. A derincourti kastély parkjába behatoltak a franciák, de ismét ki-vertük őket onnan.

Hol a Brémen?

Budapest, szept. 7. A Petit Parisiennek jelenti Newyorkból:

Az Amerikában élő németek között nagy az aggodalom, hogy a Brémen német kereskedelmi buvárhajó mindeddig nem érkezett meg, holott már tíz napja várják megérkezését.

A Zeppelin hőseinek temetése Londonban.

Budapest, szept. 7. Londonból sürgönyzik:

A lelőtt Zeppelin parancsnokát és legénységét nagy katonai pompával temették el Londonban. A kapitány korporsójára ezt irták:

— Egy ismeretlen német tiszt, aki mint egy Zeppelin parancsnoka vesztette életét.

A görögországi helyzet.

Budapest, szept. 7. A Havasügynökség jelenti Athénből:

A legközelebbi napokra új mozgósítást várnak. A mozgósítást megelőző tanácskozások még nem fejeződtek be. Konstantin király fogadta Venizeloszt, akivel megállapodott arra nézve, hogy Zaimisz marad tovább a kormány élén.

A mai Höfer-jelentés és egyéb újabb híreink folytatása a 4-ik oldalon van.

Semlegesek szövetsége.

— szept. 7.

Albert belga király, aki az angoloknak köszönheti, hogy földönfutóvá kellett lennie, a háború előtt majd minden nyáron felkereste Svájcot, ahol több kellemes hetet töltött. Közvetlenül a háború kitörése előtt is ott járt a berni hegyek tetején és egy gyönyörű tervvel foglalkozott. Meg akarta alkotni a semleges államok szövetségét, amelyről ma újra sokat beszélnek. Ezt a szép tervet akarta életre hívni az az uralkodó, akit felületes vizsgálói komoly, megfontolt embernek tartottak, aki azonban a valóságban, akár csak a hatalmi romantikával telített Péter szerb király, Európának egyik leggazdagabb fantáziájú fejedelme volt. Első Albert belga király, amikor a svájci hegyekben négyezer méterrel közlebb jutott a csillagokhoz, a semleges szövetségét, mint a kultura erősségét képzelte. Azt tervezte, hogy a közlekedés: a vasút, a posta és a távirat a semlegesek között a lehető legolcsóbb legyen. Legyen a semlegeseknek lehetősége, hogy művészi, tudományos és ipari termékeiket tulhajtott nyereszkeskedési vágy és vámszarokosság nélkül egymással kicserélhesék. Rövidesen szólva: a semlegesek szövetsége új nemzetközi törvényeket teremtett volna meg.

Albert belga király már régen lejött a svájci havasokról és ott szőtt álmait már régen zéttépődtek. Tervéről már-már egészen megfeledkezett volna a világ, ha azt most ujabbban a semleges államok maguk nem vetik fel.

A gondolatot Svájcban elővigyázattal és diplomatikusan megfontoltsággal fontolták meg. A kormányon lévők és támogatóik, valamint ellenzőik a sajtóban és végül a működő politikuskok ezzel a gondolattal csak kényszeredetten foglalkoztak. Tisztában voltak ugyanis az egyik oldalon éppen úgy, mint a másikon azzal, hogy itt csak szükségszerű rendszabályokról, nem pedig egy maradandó intézményről lehet szó. Ma, amikor háború van, a semlegesek ügyei között közös érdekeket fedezni fel: magában véve nem valami nehéz dolog. Hiszen valamennyinek van mit szenvednie a másik háborúja folytán. A realpolitikuskok eszűn azt nem látják, hogy a védekezés szövetsége hogyan lépjen fel hatásosan és hasznosan Svájcban a politikuskok felvetették, néhány szerény tételén kívül micsoda közössége van Svájcnak és Hollandiának, vagy pedig Svájcnak és a skandináv államoknak. Végül aztán felfedezték, hogy az égboltozaton kívül semmi olyan dologuk nincsen, ami közös volna. Ez az alap azonban nagyon is a levegőben fekvőnek tetszik előttük, hogysem arra szilárdan mennének építkezni. Iróniával, amely a politikában járattan polgár előtt is érthető volt, elvetették a tervét. Csalódtak azonban, amikor azt hitték, hogy ezt az eszmét olyan könnyen sutba dobják.

Vannak azonban Svájcban még mindig férfiak, különösen a kereskedelem és az ipar köréből, akik a semlegesek szövetségét a svájci háborús közgazdaság szempontjából még mindig igen kívánatos tényezőnek tartják. Ezek a férfiak tisztában vannak azzal, hogy egy politikai probléma megoldására, mely a gazdasági dolgokkal olyan szorosan összefügg, nem nagy és festői megoldások keresendők, nem a döntések apró, látszólag kicsinyes dolgokkal idézendők elő. És ezek éppen azért nem is úgy képzelik el a semlegesek szövetségét, mint Svájc, Hollandia és a skandináv királyságok erőteljes felvonulását. Ellenkezőleg: már a legkisebb eredménnyel is megelégednének. Így például, ha közös panaszokkal elérhetnék azt, hogy a hadviselő a semleges postával jobban bánna már ezzel is megelégednének. Ha sikerülne nekik közös kérelmük által a semlegesek részére a tengerentúli forgalmat biztosítani: már ezzel is megokoltának látnák a semlegesek szövetségének létesítését.

Az azonban reményeik nagyon gyengék arra nézve, hogy mindezt képesek lesznek pusztán európai erővel véghezvinni és azért átkacsintanak az oceánra túlra, ahol az európai semlegeseknek hatalmas társa van: az amerikai Egyesült Államokra néznek. Sőt még

Amerika többi államait is bevonnák a szövetségbe. Különösen a délamerikaiakat. Soknak, akik a szövetség érdekében fáradoznak, nem esekély azoknak az optimistáknak a száma, akik Amerikától a semlegesek részére a leghatalmasabb támogatást várják. Megjegyzendő, hogy nem arról ábrándoznak, hogy az amerikai municiószállítást feltartsák, melyet onnan az ántánt kap, mert hiszen ezen a címen nekik maguknak is voltak takaros nyereségeik. Arra gondolnak azonban, hogy az amerikai Unió és vele együtt a délamerikai semleges államok is készségesek lesznek az európai semleges országoknak kávé, gabonát, gyapotot és más tengerentúli árukat szállítani. Remélik, hogy a szövetségnek sikerülni fog kieszközölni, hogy ezeket a szállításokat az ántánt tűrni fogja. Látnivaló, hogy ennek a nézetnek megtartására sok hitre van szükség. Ahol pedig a politikában és más országos dolgokban a hitnek ilyen nagy szerep jut, ott a kemény valóságot nagy részében mindig kikapcsolják.

A svájci sajtó ma azt írja, hogy a semlegesek szövetsége nem lehet célravezető és hogy más módot kell keresni a vesélyeztetett svájci közgazdaság megvédésére. A nép azonban nagyon szépen és vonzónak találja a semlegesek szövetségének tervét. Csak éppen azon aggodalmaskodnak, hogy a sok nehézség miatt nem lesz lehetséges a szövetséget megvalósítani.

HIREK.

Lapunk legközelebbi száma, a holnapi Kisasszony napja folytán, szombaton a rendes időben jelenik meg.

— A német főhadiszállás jelentései szeptember 6-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztálya közli: A német nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hárter:

A Somme mindkét oldalán nem csökkenő hevességgel tart a csata. Huszonnyolc angolfrancia hadosztály támad. A Sommetől északra véresen visszaverték új támadásaikat. Az ellenség egyes szűk tereken tért nyert. Fleury az övé. A folyótól délre az ide-oda hullámzó gyalogharcokban a franciáknak Barleuxtól egész a Chillytől dére fekvő területig terjedő arcvonalon megújított rohamvonalában első állásukat megtartottuk. Csak ott üritettük ki az első árkokat, ahol a földdel egyenlővé tételt. Későbbi támadásokat az ellenség igen súlyos veszteségei mellett kivétel nélkül visszavertük. Mecklenburgi, holsteini és szász ezredek különösen kitűntettek magukat. Estig a Sommetől délre folyó két napos harcban foglyokban tíz francia hadosztályhoz tartozó harmincegy tisztet és egyezernégyszázharminchét főnyi legénységet szállítottunk be és huszonhárom gépfegyvert zsákmányoltunk. Légi harcban védőtűzünkkel lelőttük három repülőgépet.

Keloti hárter:

Lipót bajor herceg tábornagy arcvonala: A zloczow—tarnopoli vasutól északra tüzelésünkkel megghusítottuk orosz támadásokat. Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Zlota-Lipa és a Dnyeszter között az oroszok újra megkezdtek támadásaikat. Sikertelen rohamok után végül visszavonultak. Az arcvonal közepén, a Kárpátokban a Zabietől és Schipottól dényugatra jelentett harcokban az ellenség kis előnyöket ért el. A tegnapi nap folyamán számos más helyen hiába támadt.

Balkán hárter:

Tutrukan hárterődjét, köztük páncélos ütegeket, rohammal elfoglaltuk. Dobritschból északra derék bolgár bajtársaink visszavertettek nagyobb román erőket. Ludendorff első főszállásmester.

— Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatalt főpénztára, Képviselőház.

— Kisasszonynapja. Megint elérkezett az ősz első ünnepe: Kisasszony napja. Ilyenkor már bágyadni kezd a fény, szürkülni az égbolt s bár az ősz gyönyörű melankóliája talán a legszebb természeti szépségek közé tartozik, de azért önkéntelenül megborzongunk, mert előreveti az enyészeti árnyát. És kétszeresen megborzongunk ennek a gondolatára most, amikor a harmadik háborús tél felé megyünk fokozott szenvedésekkel, amikor ma még éppen úgy nem tudjuk, hogy mikor lesz vége a világpusztulásnak, mint a háború első évében. De reméljük. Reméljük, hogy az elkövetkezendő téli enyészetből az igazi, gyönyörű kikeletre virradunk.

Egyebekben a holnapi Kisasszony napját a róm. kath. egyház az idén is a szokásos kegyelettel és díszszel ünnepli meg s a róm. kath. plébánia templomban holnap d. e. 10 órakor ünnepi mise lesz.

— Az erdélyi menekülteknek. Az erdélyi menekültek segítségére a városi pénztárnál adakoztak: Guttman Jakabné és fiai cég 300 K., Weisz Hermann cég 100 K., dr. Annau Ernő 100 K., Bobek György 30 K.

A főispán kezéhez az erdélyi menekültek részére érkezett újabb adományok a következők:

Dr. Draxler Bruno 1000 K., Jenovay Zoltán 1000 K., Kerpner Lajos 50 K., dr. Hubert Zsigmond 20 K., Czvejanov Dusan 20 K., dr. Vaszity Endre 20 K., Weiserschan J. kereskedő 10 K., Jeszenszky Nándor 10 K. A főispán kezéhez érkezett eddig 6200 korona adomány, amelyhez hozzáadva a mai 2130 K., az összeg 8330 korona.

Itt közöljük a rendőrkapitányság kérelmét, hogy aki a Nagybecskerekre került erdélyi menekülteknek hajlékot akar adni, jelentse be ezt a rendőrkapitányságnál.

— Primícia. Demkó Zoltán, dr. Demkó Pál makói királyi közigazgató fia, kit dr. Glattfelder Gyula megyéspüspök esütörtökön pappá szentelt, Kisasszony napján fogja bemutatni első szentmiséjét a makói belvárosi templomban. 9 órakor kezdődik az alkalmi szent beszéd, melyet a fiatal pap egykori hittanára, dr. Metzger Márton mond. A manudocatori tisztelet Kayser Lajos makói prépost-plébános tölti be.

— Új bankfőnök. W alzer Antal, az Osztrák-Magyar Bank temesvári fiókjának főnök-helyettesét a pancsovai fióktintézet főnökévé nevezték ki.

— Az ideai burgonya maximális ára. A hivatalos lap mai száma közli a kormányrendeletét az ideai burgonyáért követelhető legmagasabb ár megállapításáról és a burgonya forgalombahozatáról. A rendelet szerint a burgonyáért követelhető legmagasabb ár métermázsánként (100 kg) tisztasúlya a következő: a) az étkezési burgonyáké, nevezetesen a róza, héphely, magnum-bonum, killi, továbbá a sárgahéjú és husu burgonyáé 1916. évi november hó 15-éig bezárólag 14 korona, november hó 16-ától december 31-éig bezárólag 12 korona, 1917. évi január hó 1-étől február hó 28-áig bezárólag 15 korona, március 1-étől kezdve pedig 16 korona; b) minden más burgonyáé 1916. évi november hó 15-éig bezárólag 12 korona, november hó 16-ától december 31-éig bezárólag 10 korona, 1917. évi január hó 1-étől kezdve pedig 13 korona. Az étkezési burgonyákra fentebb megállapított árak kézzel válogatott, legalább tyuktojás nagyságu, egészséges, féreg-, kapavágás, sár- és földmentes burgonyára vonatkoznak s az étkezési burgonyáért is, ha az ezen minőségnek meg nem felel, csak a jelen §. első bekezdésének b) pontjában megállapított ár követelhető. Oly burgonyáért, amely 5% nál több földdel vagy más idegen anyaggal van szennyezve, csak a jelen §. első bekezdésének b) pontjában megállapított áránál megfelelően alacsonyabb ár fizetendő. A burgonyáért követelhető legmagasabb árt, amely magában foglalja a rakodállomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, készpénzfizetés mellett történő

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VOGT ESKUDISZÉKI TEREMBEN

Telefon 330.

Pénteken, 1916. évi szeptember hó 8 án négy előadás, a 3 és 7 órai zónaelőadás félhelyárakkal, az 5 és 9 órai rendes helyárakkal

A nagy árnyék.

Elsőrangú szenzációs detektívdráma 3 felvonásban.

ÖZVEGY A FELESÉGEM.

Bohózat 3 felvonásban. A főszerepben a közkezdvelt filmkomikus Lubitsch Ernő.

Uj háborus képek.

Uj háborus képek

Höfer mai jelentései.

Budapest, szept. 5. Érkezett d. u. 5 óra 45 perckor.

Keleti harctér:

Románia elleni arcvonal:

Oláh-Toplicánál csapatainkat a fenyegető átkarolás megelőzése céljából a helységtől nyugatra fekvő magaslatokra vettük vissza. Különben a helyzet változatlan és nincs különösebb esemény.

Károly Ferenc József főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala:

Az ellenségnek harcvonalunk ellen tegnap intézett többszörös támadásait részben elkeseredett közelharcban, részben ellentámadással az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Fundul Moldovától délnyugatra támadásunkkal egy erődházat, mely az ellenségnek támaszpontul szolgált, elfoglaltunk. Ez alkalommal 88 sebesületlen foglyot ejtettünk.

A Zlota-Lipa és a Dnyeszter közt a tegnap között harcok következtében egy előkészített állást elfoglaltunk.

Az ellenségnek Brzezanytól keletre és délkeletre vezetett támadásai semmi eredménnyel nem jártak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala:

Böhm-Ermolli vezérezredes hadseregénél az ellenség egyes támadási kísérleteit tüzelésünkkel megakadályoztuk.

A többi arcvonalon mindkét részről mérsékelt ágyutüzelés volt.

Olasz harctér:

Tüzérségünk a görzi szakaszon az Isonzó átjáróit lőtte, míg az ellenség Lorvica melletti állásainkat és a Wippach-völgy több községét tartotta tűz alatt.

A Sugana arcvonalon olasz felderítő osztagokat, amelyek erős tűz kíséretében Civaros irányában támadtak, könnyen visszautasítottunk.

Délkeleti harctér:

Nincsen semmi különös esemény.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A románok nagy veresége. — Huszezer román fogoly, száz ágyu.

Budapest, szept. 7. Berlinből sürgönyzik: A német nagyvezérkar jelenteti a Balkán-rontról:

A győzelmes német—bolgár haderők a megerősített **Tatrukant rohammal elfoglalták. Zsákmányunk huszezer fogoly, köztük két tábornok, négyszáznál több tisztt és száznál több ágyu.** A románok véres veszteségei rendkívül súlyosak.

Az oroszok támadását Dobrics ellen visszavertük.

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fkg.-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Ált.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bencze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.

Ékszerészek:

Mesznik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Oroszy, Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hídon túl, Ambrózy szappangyár épületében.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melenczel-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Hirdetéseket

1000 sz. árértékű közl.

Torontál

pol. naplap kiadóhivatala.